

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL
FIZINIŲ ASMENŲ TIKRINIMO, INFORMACIJOS APIE PATIKRINTUS FIZINIUS
ASMENIS NUOLATINIO STEBĖJIMO IR TOKIOS INFORMACIJOS TEIKIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 18-1564) (TAIS NR. 18-12009)**

Nr.

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu siūloma patvirtinti Fizinių asmenų tikrinimo, informacijos apie patikrintus fizinius asmenis nuolatinio stebėjimo ir tokios informacijos teikimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) įgyvendinant Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 8 punktą. Iki 2017 m. lapkričio 1 d. fiziniai asmenys buvo tikrinami pagal Valstybės saugumo departamento nustatytą tvarką (Branduolinės energijos įstatymo (2017 m. spalio 10 d. redakcija iki 2017 m. lapkričio 1 d.) 16 straipsnio 2 dalis). Siekiant užtikrinti Projektu siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumą, siūlome patikslinti Projekto teikimą jame pateikiant, Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 38 punkte nustatytus duomenis. Taip pat siūlome patikslinti teikimo 3-ią pastraipą ir vietoje žodžių „Įstatymo 1 priede“ rašyti „*Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 1 priede*“, bei priešpaskutinę pastraipą „<...> *pastabos ir pasiūlymai, į kurias <...> atsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje*“, kadangi, remiantis Vyriausybės darbo reglamento 34 punktu, derinimo pažymoje nurodomos pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos *neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies*. Be to, institucijų, su kuriomis derintas Projektas, raštai, kuriuose buvo teikiamos pastabos ir pasiūlymai dėl Projekto, turėtų būti patalpinti Teisės aktų projektų informacinėje sistemoje.

2. Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, manytume, kad turėtų būti atliktas teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.

3. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijos), 6.1 papunktį, kuriame nustatyta, jog teisės akto pavadinimas (antraštė) turi glaustai atspindėti teisės akto reguliavimo dalyką, siūlome tikslinti Projekto ir Aprašo pavadinimus, susiejant juos su branduolinės energetikos sritimi.

Kita vertus, siūlome įvertinti, ar nebūtų tikslinga Branduolinės energijos įstatymą įgyvendinančiuosius teisės aktus konsoliduoti į vieną teisės aktą taip išvengiant nepagrįstai didelio Vyriausybės nutarimų skaičiaus ir užtikrinant teisėkūros ekonomiškumo principą (pvz., įgyvendinant Branduolinės energijos įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 4, 5, 7 ir 8 punktus parengtus teisės aktus tikslinga sujungti į vieną Vyriausybės nutarimą).

4. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo nuostatos, tame tarpe ir nuostatos dėl patikrintų fizinių asmenų papildomo ir pakartotinio tikrinimo bei nuolatinio stebėjimo, bus taikomos ir pagal šiuo metu galiojančią tvarką patikrintiems fiziniams asmenims, siūlome įvertinti pereinamųjų nuostatų įtvirtinimo Projekte poreikį. Taip pat atkreipiame dėmesį, jog pagal šiuo metu galiojančią tvarką fizinių asmenų sutikimas dėl reikiamų duomenų apie juos rinkimo, gavimo ir tvarkymo buvo duotas galimai siauresniame nei siūloma nustatyti kontekste (pvz., neapimančiame nuolatinio fizinių asmenų stebėjimo).

Kita vertus, vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo 50 straipsnio 3 dalies 15 punktu, manytume, kad Aprašas turėtų būti papildytas nauju priedu, nustatančiu sutikimo būti tikrinamam formą arba pagrįsti, kodėl sutikimo būti tikrinamam yra atsisakoma.

5. Aprašo 1 punkte įvestas trumpinys „*tikrinimą atliekantis subjektas*“ vertintinas kaip klaidinantis, nes vertinant Branduolinės energijos įstatymo 36 ir 50 straipsnių nuostatas, matyti, kad pareiškėjas, licencijos turėtojas ar jų priežiūrą atliekanti institucija ar įstaiga tikrinamų asmenų atžvilgiu yra juos į pareigas skiriantis subjektas. Atsižvelgiant į tai, siūlytume tikslinti Aprašą.

6. Aprašo 3, 11, 16 punktai stokoja teisinio aiškumo, kadangi nėra apibrėžta, koku pagrindu ir kokia forma duodamas tikrinimą atliekančio subjekto *nurodymas, pareikalavimas* tikrinamam asmeniui, per kiek laiko nuo tokio nurodymo gavimo asmuo privalo pateikti reikalingus dokumentus, koku būdu (tiesiogiai, paštu, elektroninėmis priemonėmis, pasirašius saugiu elektroniniu parašu ar kt.) ir forma (originalai, kopijos ar kt.) dokumentai turi būti pateikti. Siekiant užtikrinti teisėkūros aiškumo ir nuoseklumo principus, siūlytume nurodytais aspektais tikslinti Aprašo nuostatas.

7. Vertinant Aprašo 3.2 papunktį, stokojama teisinio apibrėžtumo tuo aspektu, kad neįvardinta, kokie gali būti atvejai, kai Klausimynas teikiamas Valstybės saugumo departamento valdomoje informacinėje sistemoje. Vertinant panašius teisinius santykius reguliuojančius teisės aktus ir panašių klausimynų teikimo tvarką Valstybės saugumo departamentui (pvz., Asmenų, pretenduojančių gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, tikrinimo ir teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“ suteikimo tvarkos aprašo 6 punktas), siūlytume įvertinti, ar netikslinga atsisakyti Aprašo nuostatų dėl Klausimyno teikimo popierine forma, užklijuotuose vokuose ir pan. arba pagrįsti tokios alternatyvos būtinybę.

8. Aprašo 5 punkto nuostata, suteikianti diskrecijos teisę tikrinimą atliekančiam subjektui pačiam nustatyti, kad yra Branduolinės energijos įstatymo 50 straipsnio 3 dalies 1, 2, 3, 4, 5, 11, 12 ar 14 punktuose nurodytų aplinkybių, ir priimti sprendimą pabaigti tikrinimo procedūrą, tačiau vertinant Branduolinės saugos įstatymo 36 straipsnio 4 ir 6 dalių bei 50 straipsnio 5 dalies nuostatas, matyti, kad tikrinimą atliekančiam subjektui atitinkamą informaciją pateikia Vidaus reikalų ministerija ar jos įgaliota įstaiga. Atsižvelgiant į tai, siūlytume tikslinti Aprašo 5 punktą arba papildyti naujomis nuostatomis, reglamentuojančiomis tikrinimo procedūrų nuoseklumą.

9. Siūlytume įvertinti ir patikslinti Aprašo 5, 7 ir 8 punkte nustatytą nuostatą „*priima sprendimą tikrinimo procedūrą pabaigti*“, kadangi teisės akto aiškumo aspektu nėra nurodyta, per kiek laiko yra priimamas toks sprendimas, nėra atskleistas šio instituto turinys, kokias pasekmes jis sukelia tikrinamam asmeniui, ar yra nurodomi motyvai, ar nurodoma apskundimo tvarka ir pan. Sistemiskai vertinant Aprašo nuostatas, nėra nustatyta, koks sprendimas priimamas kitais atvejais ir kada tikrinimo procedūra laikoma baigta. Siekiant užtikrinti teisėkūros aiškumo principą, siūlome Aprašą tikslinti nuosekliai išdėstant tikrinimo procedūras ir priimamus sprendimus bei jų padarinius.

10. Aprašo 6 punkte nurodoma formuluotė „*suėjus Klausimynui pateikti nustatytum terminui*“ tikslintina, kadangi nėra atskleista, kokiame teisės akte minėtas terminas yra apibrėžtas. Siūlome nuostatą tikslinti, nurodant konkretų terminą.

11. Aprašo 7 punkte nustatoma, kad Klausimynas grąžinamas *registruota pašto siunta*, nors Klausimyno pateikimas yra galimas per informacinę sistemą, arba per tikrinimą atliekantį subjektą. Siūlome Aprašą patikslinti suderinant nuostatas dėl Klausimyno pateikimo (šios Išvados 7 pastaba) ir jo grąžinimo būdų.

12. Aprašo 1 punkte, III ir IV skyriuose vartojama formuluotė „*patikrintas asmuo*“ kelia abejonių dėl jos turinio aiškumo ir vienodo interpretavimo, kadangi tokia formuluotė suponuoja galimybę pakartotinai ar papildomai tikrinti visus anksčiau patikrintus asmenis. Toks teisinis neaiškumas sukuria galimybes nevienodai interpretuoti teisės normą, ją skirtingai taikyti praktikoje. Siūlytume tikslinti Apraše vartojamą formuluotę „*patikrintas asmuo*“ susiejant formuluotę su asmenimis, kuriems po patikrinimo yra suteikta teisė pagal Branduolinės energijos įstatymo 36 straipsnio 4 ir 5 dalis.

13. Siekiant teisinio aiškumo, kartu su terminu „*nedelsdamas*“ Aprašo 11 punkte būtų tikslinga nurodyti ir šį terminą apibūdinantį galimą maksimalų dienų skaičių (pvz., nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas).

14. Remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 12 punktu, kuriame nurodyta, kad vengiama nuorodų į teisės aktą, jo straipsnį ar punktą, kuris teikia nuorodą į kitą teisės aktą, jo straipsnį ar punktą, ir nuorodų į nuostatą, kuri nukreipia į kitą nuostatą, Aprašo 15 punkte vietoje

nuorodos į Branduolinės energijos įstatymo 16 straipsnio 2 punktą turėtų būti teikiama nuoroda į Branduolinės energijos įstatymo 50 straipsnio 3 dalies 6, 7, 8, 16 punktus.

15. Aprašo 1 priedo VII skyrių siūlytume papildyti klausimu dėl pajamų ir turto deklaracijų pateikimo, kadangi Aprašo 2 priedo 13 punkte nustatyta, kad klausimus apie turtą ir pajamas pildo asmenys, nepateikę metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos ir Metinės pajamų deklaracijos už praėjusius metus.

16. Pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 6.1 punktą pirmą kartą tekste minimas teisės akto pavadinimas negali būti trumpinamas, todėl Aprašo 2 priedo 1 punkte turėtų būti nurodomas pilnas taisyklių pavadinimas.

Teisės grupės patarėja

Erika Vaivadienė

Teisės grupės patarėjas

Domas Galkauskas